

Minnesanteckningar referensgruppsmötet gällande internets styrning (RGIG) den 9 juni 2021 kl. 13.00 – 15.00 via Skype

1. Inledning

Alla hälsades välkomna och en kort presentation av deltagarna följde.

2. Presentation av regeringsuppdraget om ett strategiskt program för digital strukturomvandling.

Regeringsuppdraget om ett strategiskt program för digital strukturomvandling presenterades. Uppdraget som slutredovisades i maj har genomförts av Vinnova, DIGG, Vetenskapsrådet och PTS.

Uppdraget har fokuserat på att bygga argumentation för en bred och stor satsning, då de satsningar som hittills gjorts inom området har varit fragmenterade, reaktiva och små, samtidigt som andra länder gör stora och strategiska satsningar. Även EU har satsat mycket de senaste åren. Pandemin har också medfört att det nu är ett bra tillfälle att lyfta behov som egentligen har funnits ganska länge.

Uppdraget föreslår ett kraftfullt, långsiktigt och strategiskt nationellt program för ett hållbart digitaliserat Sverige, med långsiktigt ökade statliga anslag om 5,5 miljarder årligen från 2024, samt långsiktig och lärande samverkan mellan näringsliv, akademi, det offentliga och civilsamhälle.

Uppdraget har genomförts under en ganska kort tid, och förslagen kommer behöva förankras mer över tid. Förslagen bereds just nu inom regeringskansliet. De myndigheter som deltagit i uppdraget vill fortsätta arbetet med att förbereda och starta kraftsamlingen. Även om kraftigt ökade anslag föreslås först från 2024 så startas vissa projekt upp under 2021 och 2022, då det till viss del finns budgeterade anslag för detta.

3. Information från Utrikesdepartementet i olika frågor.

Området för digitala frågor växer kraftigt. Det finns i dag knappt någon internationell process som inte behandlar de digitala frågorna, som handlar om allt från rysk informationssäkerhet, till cybersäkerhet till digital utveckling med mera. Numer sker en samordnad hantering inom UD för dessa frågor och sedan i höstas finns en ny

grupp som hanterar detta; gruppen för hybridhot, cyberfrågor och nya teknologier. Gruppen sitter centralt på UD och har nära kontakt med RK både på säkerhetssidan men också på näringslivs och infrastruktursidan. Gruppen har även kontakt med andra departement som annars inte är så involverade i dessa frågor.

Tanken med detta samordnade arbete är att skapa en mer sammanhållen svensk linje i dessa frågor. Finns ett stort antal internationella processer som de är involverade i, där ett område rör säkerhetspolitiska hot, som olika typer av attacker och annat antagonistiskt agerande. Ett annat område består av det internationella förhandlingssamarbetet kring regler och normer och vad gäller frågan om det fria internet så pågår i princip ett globalt regleringskrig med tre poler; kinesisk statsfokuserad syn, amerikansk näringslivsfokuserad syn och europeisk individcentrerad syn. Stor utmaning att få ihop detta till globala lösningar.

Sverige har nyligen ratificerat Budapestkonventionen, men det har också påbörjats ett nytt arbete inom FN om en ny internationell cyberbrottskonvention. Än så länge finns ingen substans i detta arbete som kommer börja förhandlas till hösten.

Geopolitiken är tillbaka på ett sätt som vi kanske inte trodde för bara ett par år sedan. Det gäller bl.a. standardiseringsfrågor, internets styrning och cybersäkerhet. Även diskussioner om vem som äger data, vad är data osv.

Finns också en stor bred FN-process roadmap for digital cooperation¹. FN avser tillsätta ett högt sändebud för teknikfrågor. Inom WTO pågår diskussioner om e-handel och då främst dataflöden och datalokaliseringsskrav, men det pågår också diskussioner om statliga data.

På EU-nivå pågår en hel del processer som t.ex. DSA och DMA med mera. Värt att påpeka att EU är en global aktör och kan vi samla ihop till en europeisk utrikespolitik i det här avseendet och samsas med USA så kan vi nog behålla internet som vi har det idag, även om till exempel Kina eller Ryssland kan tänkas driva ett " eget " internet genom exv. "New IP" eller liknande.

Sammanfattningsvis så spänner de digitala frågorna från väldigt hög teknisk nivå till väldigt hög politisk nivå. Sverige har goda möjligheter att påverka inom EU i kraft av att Sverige länge legat i framkant vad gäller digitaliseringen.

¹ <https://www.un.org/en/content/digital-cooperation-roadmap/>

4. Beredning av aktuella frågor inom GAC (Governmental Advisory Committee) inför det kommande ICANN-mötet den 14–17 juni 2021 (digitalt möte).

GAC:s roll är att ge råd i olika policyfrågor till ICANN Board. Det är inte direkt några nya frågor som ska behandlas utan det blir fortsättning på de diskussioner som varit.

Frågan om DNS abuse mitigation rullar vidare, och handlar om att hitta metoder för att upptäcka och rapportera sådana incidenter, och vidare metoder för att hindra och åtgärda dem. Det är också en fråga om vad som omfattas av DNS abuse. SSAC har nyligen tagit fram en rapport om detta

Sedan 2016 har man jobbat med möjligheten att öppna upp för fler nya gTLD:er inom GNSO. Det har varit mycket utvärderingar och diskussioner kring det gamla programmet från 2012 och den 18 februari i år godkändes slutrapporten av GNSO council så nu ska board beakta och ta beslut. GAC har lämnat kommentarer på slutrapporten. Nästa steg ligger nu hos ICANN Board, huruvida man ska gå vidare eller om det behövs ytterligare utredning. Tanken är att öppna upp för nya ansökningar 2022.

GDPR och Whois har varit en fråga sedan maj-18. Att följa lagstiftningen för GDPR har varit i strid med en del andra regler och haft ganska stor inverkan på ICANN:s arbete. Det har inneburit en del problem för bl.a. brottsbekämpande myndigheter att få ut uppgifter då en hel del i Whois numera inte är publika data. Ett system, SSAD, har skapats för att få ut icke publika data. Systemet har en ingång för att begära ut information och sedan är det upp till varje registrar/registry att avgöra vad man ska lämna ut. Diskussioner har förts om att skilja på legala och privata personer då legala personer också har dolts och GAC haft mkt synpunkter på det.

ICANN Board har den 25 mars beslutat att starta en ”operational design phase” för att utvärdera de rekommendationer som getts innan man sedan går vidare.

5. Diskussion kring aktuella frågor inom ICANN:s övriga olika intressegrupper inför ICANN-mötet.

- *ccNSO, Country Code Names Supporting Organisation*

Ligger nära det som nämnts för GAC i föregående punkt, whois och DNS Abuse.

Det som annars är på agendan är en rekommendation kring en retirement-process, som handlar om redelegering och delegering av toppdomäner, som ska till ccNSO council nu för att därefter eventuellt lämnas vidare till ICANN Board.

- **GNSO**, *Generic Names Supporting Organisation*

Ingen representant närvarande

- **SSAC**, *Security and Stability Advisory Committee*

Som nämnts tidigare under GAC-punkten; SSAC tagit fram en rapport om DNS Abuse och det behov av koordinering som SSAC anser behövs. Vidare finns vissa förslag om hur det ska lösas vilket skapat diskussion även inom SSAC, vilket framkommer i dokumentet. Generellt är det så att man måste jobba mer samordnat mellan lagvårdande myndigheter och privat sektor

- **RSSAC**, *Root Server System Advisory Committee*

Inget att rapportera

- **ASO**, *Address Supporting Organisation*

Ingen representant närvarande

6. **Synpunkter kring EU-kommissionens förslag till nytt NIS-direktiv (NIS2).**

Netnod beskrev den problematik som de ser med det föreslagna NIS-2-direktivet, vilket sammanfattningsvis omfattar följande. Det saknas fortfarande instruktioner vad CSIRT ska göra med information som samlas in under tvång. DNS-tjänster är inte specificerade bra nog. DNS-tillhandahållare är inte beskrivna tillräckligt. Att alla ska utpeka en aktör inom EU gör direktivet extraterritoriellt. Det finns osäkerhet i vilka som kan exkluderas, KOM bestämmer. Generellt är SME hanterade på ett underligt sätt. NIS-2 hänger också ihop med Cybersecurity Strategy for the Digital Decade vilken innehåller knepiga saker gällande DNS, och det finns ett visst överlapp emellan dessa.

Diskuterades angående detta och kopplat till det som UD framförde i punkt 3 om pågående reglering från EU Det kommer väldigt mycket reglering från EU-håll just nu. Kommissionen bör sätta sig in i mottagarnas skor. Behövs all denna reglering för att behålla ett fritt och öppet internet?

7. Information kring delar av totalförsvarsutredningen (SOU 2021:25).

Utredningen om civilt försvar; Betänkandet Struktur för ökad motståndskraft (SOU 2021:25) presenterades översiktligt. Utredningen har pågått i två år, slutbetänkandet kom i mars 2021. Förslaget innebär en ny struktur att arbeta efter för totalförsvarsplanering. PTS får många nya ansvarsområden. Förbättrad möjlighet till regional samordning och större möjligheter för en samordnad och gemensam totalförsvarsplanering.

Det föreslås införas en ny struktur för statliga myndigheter med tio beredskapssektorer där myndigheter utpekade som huvudansvariga för respektive sektor samt att planera sinsemellan. Bland de tio sektorerna ingår bl.a. elektroniska kommunikationer och post. Utöver de tio beredskapssektorerna föreslås även fyra särskilda beredskapsområden, där cybersäkerhet utgör ett sådant område.

Då det inte går att dra en skarp gräns mellan området cybersäkerhet och sektorn elektronisk kommunikation, så måste formerna för detta arbete hittas och etableras. NTSG är förmodligen ett viktigt verktyg för detta.

När det gäller sektorn elektroniska kommunikationer och post så är PTS sektorsansvarig myndighet, och ska samverka med de andra myndigheterna i sektorn (Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Trafikverket, och Svenska kraftnät). Vidare blir det en viktig uppgift att identifiera verksamheter och aktörer som man behöver involvera och samarbeta med i arbetet inom sektorn, särskilt Teracom, som också omnämns i utredningen. Det finns också behov av en strukturerad samverkan med privata operatörer på det sätt som den i dag bedrivs inom NTSG.

MSB:s roll förtydligas och MSB har redan börjat jobba utifrån denna struktur. Tidsmässigt är avsikten att förordningar kommer lanseras under 2022 och en proposition 2023.

8. Inför EuroDIG den 28–30 juni 2021 (digitalt möte)

Ingen diskussion om detta.

9. Övriga frågor.

Internetstiftelsen genomför sedan ett tag "hälsolägeskörningar" på viktiga domäner, och nämnde att pts.se nu finns på topp-tio-listan av välvärdade domäner.

Det uppmärksammades att det nu också är 10 år sedan som Sverige i FN:s råd för mänskliga rättigheter (MR-rådet) höll ett anförande om att de mänskliga rättigheterna ska respekteras "online" på samma sätt som "offline".

10. Nästa möte.

Nästa RGIG möte blir torsdag den 14 oktober 2021 klockan 13:00.